

AKADEMIN FÖR HÄLSA OCH ARBETSLIV
Avdelningen för arbets- och folkhälsovetenskap

Unga kvinnors syn på alkohol

En kvalitativ studie utförd på unga kvinnor i årskurs 9

Av
Moa Rydhage

2016

Uppsats, Grundnivå (kandidatexamen), 15 hp
Folkhälsovetenskap
Hälsopedagogiska programmet
Folkhälsovetenskap, teori, metod och examensarbete

Handledare: Hans Richter
Examinator: Ola Westin

Abstract

Alcohol are commonly used by adolescents and linked with harmful health-related outcomes (e.g. injury, dependence). This study explored young women's attitudes to alcohol consumption. The choice of young women as a study group was motivated by the fact that young women typically start to consume alcohol at an earlier age than young males in the same age group. The study consisted of two focus groups with a total of nine young women in ninth class from a public school in a small town in the south of Sweden. The result showed that the young women believed that the consumption of alcohol with other young women occurred due to a combination of *peer pressure* and *the effect that parents have on their child*. The young women thought that if there were clear rules in the home the children would know what was expected from themselves. The result also showed that *a need to be accepted by other peers* were believed to constitute an additional important reason behind alcohol consumption. In sum, both previous research and the results of this study converge to indicate that parents' influence on their youth and peer pressure have a major impact on how young people choose to act on various health related life-style choices.

Keywords: Public Health, Parental control, peer pressure, self-actualization needs, alcohol, young women

Titel: "*Unga kvinnors syn på alkohol*" en kvalitativ studie.

Author: Rydhage, M

Date: 2016

Sammanfattning

Alkohol används ofta av ungdomar och kopplas med skadliga hälsorelaterade utfall (t ex skada, beroende). Denna uppsats undersökt unga kvinnors attityder till alkoholkonsumtion. Valet av unga kvinnor som studiegrupp motiverades av det faktum att unga kvinnor börjar vanligtvis att konsumera alkohol vid en tidigare ålder än unga män i samma åldersgrupp.

Studien bestod av två fokusgrupper med totalt nio unga kvinnor i nionde klass från en kommunal skola i en liten stad i södra Sverige. Resultatet visade att de unga kvinnorna ansåg att konsumtionen av alkohol med andra unga kvinnor inträffade på grund av en kombination av *gruppträck* och effekten av *föräldrars påverkan* på sina barn. De unga kvinnorna tänkte att om det fanns tydliga regler i hemmet barnen skulle veta vad som förväntades från själva. Resultatet visade också att ett behov av att bli accepterad av andra jämnåriga ansågs utgöra ytterligare en viktig orsak bakom alkoholkonsumtion. Sammanfattning utav denna studie är att både tidigare forskning och denna studies resultat visade att föräldrars påverkan på sina ungdomar och gruppträck har stor påverkan på hur ungdomar väljer att agera kring olika hälsorelaterade val.

Nyckelord: Folkhälsa, gruppträck, föräldrars påverkan, bekräftelsebehov, alkohol, unga kvinnor

Förord

Jag vill tacka min handledare Hans Richter vid Högskolan i Gävle för all stöttning, idéer och att han har ställt upp alla dagar i veckan till denna uppsats.

Jag vill även tacka de 9 unga kvinnor som deltagit i fokusgrupperna för att ha velat dela med sig om sina tankar och funderingar om ämnet alkohol. Utan ert deltagande hade inte denna uppsats varit möjlig att utföra.

Innehåll

1. Bakgrund	1
1.1 Hälsans bestämningsfaktorer	2
1.2 Skola och alkohol	3
1.3 Stöd från föräldrar	4
1.4 Gruppsyck	4
1.5 Riskbruk och missbruk	5
1.8 Problemformulering	6
1.9 Syfte	6
2. Frågeställningar	6
3. Metod	6
3.1 Urval	7
3.2 Datainsamling	7
3.3 Pilotstudie	8
3.4 Genomförande	8
3.5 Dataanalys	9
3.6 Forskningsetiska överväganden	10
4. Resultat och analys	10
4.1 Gruppsyck	11
4.2 Bekräftelsebehov	12
4.3 Föräldrars påverkan	13
5. Diskussion	14
5.1 Resultatdiskussion	14
5.1.1. Gruppsyck	14
5.1.2 Bekräftelsebehov	15
5.1.3 Föräldrars påverkan	15
5.3 Metoddiskussion	16
5.3.1 Pilotstudie	18
6. Slutsats	18
Referenslista	20
Internetadresser	21
Brev till de unga kvinnorna	23
Intervjuguide	24

1. Bakgrund

Majoriteten av ungdomar i ålder 15-17 år dricker idag alkohol (SBU 2015). Detta kan i sin tur leda till att ungdomar utvecklar ett risk – eller missbruk. Detta ses som ett folkhälsoproblem och allt fler insatser sätts därför in för att minska konsumtion bland unga samt att försöka höja debutåldern till att konsumera alkohol (ibid).

I Sverige finns det 11 målområden inom folkhälsa, ett av dessa handlar om alkohol och hur samhället ska bli ett drog och narkotikafritt samhälle (Statens folkhälsoinstitut 2011). Det finns åtgärder för hur målet kring alkohol ska kunna förbättras, bland annat att informera vårdnadshavare om risker och hur kroppen påverkas av alkohol i tidig ålder samt dess risker (ibid).

C.A.N. (2016) (Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning) har sett att alkoholanvändning bland unga är den lägsta siffran sedan länge. Det var 44 % av unga kvinnor i årskurs nio som hade konsumerat alkohol de senaste 12 månaderna och 36 % av unga män i samma årskull som hade konsumerat alkohol. Unga kvinnor börjar konsumera alkohol i tidigare ålder och konsumerar starksprit mer än vad unga män i samma ålder gör. Unga män väljer till större del att konsumera öl. Unga män debuterar senare än vad tjejer gör, men killar som dricker, dricker mer än vad tjejer gör (ibid).

I Sverige är det cirka 150 personer i åldrarna 18 år och uppåt som dör av alkoholförgiftning varje år (Agerberg 2011). Vid förtäring av alkohol kan det i kroppen kännas en berusande känsla. När en del blir berusade kan de bli glada medan någon känner att inget går som en själv vill. Den berusande effekten kan få individer att känna sig avslappnade och lindra ångestkänslor. Det farliga med alkohol är att förtäring av alkohol kan leda till farliga risktaganden eftersom när man blir berusad tappar man sitt omdöme. Detta i sin tur leda till olyckor och våld (ibid).

Alkoholpolitiken har ändrats genom åren i Sverige (Wramner, Pellmer & Hellström 2011). Det är svårare att få tag i alkohol här i Sverige än vad det är i andra länder då vi har systembolaget. Det har setts vetenskapliga bevis på att alkoholrelaterade sjukdomar har minskats tack vare begränsningarna av alkohol som gjorts genom åren i Sverige (ibid). En av de begränsningar som finns i Sverige är att systembolaget har en åldersgräns på 20 år för att få köpa alkohol (IQ, u.å).

1.1 Hälsans bestämningsfaktorer

Människans behov styrs utifrån en modell som heter hälsans bestämningsfaktorer (Andréasson 2002). Hälsans bestämningsfaktorer beskriver både de faktorer vi kan påverka samt de faktorer som vi inte kan påverka, som kön, ålder och vårt arv. Till exempel kan det ha betydelse i vilken familj som ett barn växer upp i, om barnens föräldrar har något slags beroende kan det vara lättare för barnet att få ett beroende. Det samhället kan påverka är utbildning samt miljön barnet växer upp på (ibid).

Hälsans bestämningsfaktorer har en betydelse hur människan påverkas av samt hur berusad man blir av alkohol (Agerberg, 2011). Det Sverige har gjort utbildningsmässigt för att motverka alkoholkonsumtionen i Sverige är att de har börjat driva något som heter ANT-undervisning (alkohol, narkotika och tobak). Detta för att informera om de risker som kan komma av användning av dessa droger. Det är bland annat i arenor som skolan som ANT- undervisning finns. (ibid).

Figur 1. Hälsans bestämningsfaktorer (Bild från Whitehead och Dahlgren, 1991).

1.2 Skola och alkohol

Barn spenderar nästan över en tredjedel av sin vakna tid på sin skola vilket gör att skolan är en bra arena att utveckla och främja folkhälsoarbetet på (Patton, Franzcp, Bond, Butler & Glover 2003). I skolor har alkoholundervisning som ska ge elever mer fakta om alkohol och dess negativa effekter inte spelat någon roll för att minska alkoholintaget bland elever, i jämförelse med de elever som inte får undervisning om alkohol i skolan. Strømet al (2015) gjorde en studie på ungdomar i Norge där såg forskarna att alkoholintagen och attityder kring alkohol i 13 års ålder den samma trots att elever fått undervisning om alkohol i skolan eller inte.

De ungdomar som börja dricka alkohol i tidig ålder som i nian eller det första året på gymnasiet löper större risk att inte kunna slutföra sin skolgång (Kellyv et al., 2015). Det beror på att det kan bli störningsmoment kring hela elevens livssituation. Det är inte bara alkoholen i sig som är en möjlig faktor till avhoppet i skolan. Utan familjeförhållande, socioekonomiskstatus, kön och omgivning är alla bidragande faktorer till de avhopp som sker i gymnasieåldern. Alla dessa faktorer arbetar tillsammans och får man inte stöd hemifrån är det lätt att alkohol kan bli en undanflykt. Som där med kan det leda till att en elev inte klarar av skolan och väljer att hoppa av. Denna fakta kom forskarna fram till med denna studie som utfördes i Australien där de följde ungdomar under en längre period för att se hur ungdomarna utvecklades och gjorde olika val i livet (ibid).

Arunachalam och Nguyen (2016) beskriver att stöd hemifrån är en viktig faktor för att minska alkoholanvändning av ungdomar. Att ungdomar känner att föräldrar och andra familjemedlemmar finns där och stöttar när det behövs samt berättar vilka konsekvenserna skulle kunna bli om det förekom alkoholkonsumtion hos ungdomarna. Men också att lärare finns som ett stöd i skolan och pratar om alkohol och dess betydelse på unga kroppar. Om att gruppträck (d.v.s. påverkan som kan koma från individens egna sociala nätverk som exempelvis kompisar) kan påverka en själv och vilka beslut som tas på grund utav gruppträcket. Eftersom gruppträcket är en stor del i och med att man testat alkohol, särskilt i högstadiesålder (ibid).

1.3 Stöd från föräldrar

Det är viktigt att försöka skapa en bra relation mellan barn och föräldrar (IQ u.å). Att som förälder sätta gränser om vad som förväntas av sin ungdom. Det är föräldrarnas uppgift att berätta om alkoholens risker samt vad det finns för lagar i Sverige, hur, var och när man får konsumera alkohol. Om en förälder och barn kan ha en öppen konversation kring alkohol kommer ungdomen att känna att den kan fråga sin förälder om det är något de undrar över och även känna ett stöd ifall det skulle behövas (ibid).

Komros (2007) undersökning visade att föräldrar påverkar sina barns alkoholvanor genom att antingen acceptera att barnen får smaka och dricka alkohol hemma eller genom att själva ha en nolltolerans mot alkohol. De ungdomar som deltog i undersökningen och inte fick dricka alkohol hemma var två gånger mindre till antalet deltagare än de som fick dricka alkohol hemma med sina föräldrar. Rowland et al (2014) såg i sin undersökning att föräldrar som accepterade att sina barn konsumerade alkohol också köpte ut till dem och gjorde det lätt åtkomligt för dem fortsätta med konsumtionen. Resultatet av detta var att de som hade föräldrar som accepterade att deras barn konsumerade alkohol konsumerade mer än de barn som inte fick konsumera alkohol för sina föräldrar (ibid).

1.4 Gruppsyck

Bot et al. (2007) har i sin studie undersökt hur alkoholkonsumtionen hos ungdomar påverkas av jämnåriga kompisar. I sin undersökning såg de att gruppsycket i en kompisgrupp ökade desto äldre de blev. I undersökningen såg forskarna att alkoholkonsumtionen var kopplad till vilka erfarenheter resten av gruppen hade sedan tidigare. Gruppsyck bland barn är en stor del i att testa nya saker som barn egentligen ska hålla sig undan (McKay och Cole 2012). Barn har ibland ett stort behov av att känna sig populära, ha vänner och känna sig häftiga. Detta kan leda till att barn och ungdomar gör saker som de inte vill bara för att känna att de passar in (ibid).

I tidigare forskning har man sett att alkoholanvändningen ökar markant när elever börjar högstadiet (Burdzovic Andreas & Jackson 2015). Detta för att det blir nya vänner och en helt ny miljö som innebär att det är nya sociala risker som introduceras i högstadiet exempelvis att hamna utanför och inte få några vänner. Alkoholkonsumtion kan ge risker som att komma efter med skola och betyg då eleverna lägger större engagemang på att behålla sina vänner eller skapa nya kontakter. Det blir då en stress för eleverna om inte skolarbete blir klart i tid eller

om betyget blir sämre för att de vill passa in och därigenom blir detta en riskfaktor till att börja med alkohol (ibid).

Rågsjö (1989) beskrivet hur stor betydelse kamratgruppen har. Hon har intervjuat ungdomar och genom intervjuerna har det framkommit att ungdomarna skulle ha avstått från att konsumera alkohol, om de hade haft en bättre inställning i kamratgruppen som att exempelvis att det var okej för gruppen om någon i gruppen inte ville konsumera alkohol. Där de kände att de skulle kunna avstå utan att bli utfrysta ur gruppen, samt ha en anledning som att föräldrarna inte ville att det skulle konsumera alkohol (ibid). Detta har också Ragan, Osgood., & Feinberg. (2014) sett i sin studie att vänskapskretsen i ett kompisgäng har en direkt påverkan kring hur grupper kommer att konsumera eller inte konsumera alkohol. Detta beroende på hur hela gruppen ser på alkohol, om det är något gruppen gör för att bli sedda eller att väljer att avstå helt ifrån (ibid).

1.5 Riskbruk och missbruk

Ett riskbruk innebär att konsumtionen av alkohol ännu inte blivit en fara för individen, eftersom det inte har hunnits att utveckla något missbruk (Agerberg 2011). Men om individen regelbundet konsumerar alkohol riskerar bruket att leda vidare till ett missbruk, t.ex. återkommande berusningsdrickande, som i sin tur kan bli ett beroende (ibid).

När det pratas om alkoholkonsum kommer ofta riskbruk och missbruk upp (Agerberg 2011). Det är lätt att hamna i ett riskbruk eller missbruk om drickandet inte sker under kontrollerande former, exempelvis på en krog där personalen ser när det räcker med alkohol, eller en vuxen som sätter stopp när det blir för mycket. Att hamna i ett riskbruk menas med att dricka på ett sätt som kan vara skadligt för hälsan. Med missbruk menas att det är när alkoholkonsumtionen leder till problem i vardagen, både fysiska, sociala och/eller psykiska problem. Inte bara för individen själv men också för dennes omgivning. För omgivningen innebär ett risk- eller missbruk en ständig oro över den drabbade individen. De i omgivningen kan utsättas för fara om personen som har hamnat i missbruket har ett våldsamt beteende och kan skada både sig själv och sina närstående. Vid ett missbruk av alkohol är personen i fråga inte beroende av alkohol, men det kan snabbt utvecklas till ett beroende. Det i sin tur kan leda till att den som är beroende av alkohol får abstinens om personen inte får alkohol när denne "behöver det" (ibid).

En hög alkoholkonsumtion är farlig oavsett individens biologiska ålder (Agerberg 2011). Men i en ung och inte färdigväxt kropp finns det inte lika mycket vätska som hos en stor kropp där alkoholen späds ut. Alkoholens innehåll gör att när

alkoholkonsumtionen blir stor kan inre organ och vävnader i kroppen påverkas och förstöras. Framför allt hjärnan som inte är färdigutvecklad fram till ca 25 års ålder. Det är inte bara fysiska problem som kan uppstå vid alkoholkonsumtion utan också psykiska (ibid).

1.8 Problemformulering

Enligt C.A.N. (2016) dricker ungdomar mindre än vad de gjorde för ca 30 år sedan. Men trots detta hade 44 % av de unga kvinnorna som går i nionde klass konsumerat alkohol vid något tillfälle de senaste 12 månaderna. Det är ett folkhälsoproblem att ungdomar väljer att testa (eller konsumera) alkohol i tidig ålder. Eftersom unga kvinnor debuterar tidigare än unga män i samma ålder är dessa utsatta för skador som kan påverka både psykiskt och fysiskt eftersom kroppen inte är färdigväxt. Mot denna bakgrund vill denna uppsats undersöka faktorer som lockar unga kvinnor i 15 års ålder att välja att konsumera eller att avstå från alkohol.

1.9 Syfte

Syfte med denna uppsats är att undersöka attityder kring vad som lockar unga kvinnor börja konsumera alkohol.

2. Frågeställningar

Vad har unga kvinnor för förväntningar vid debuten av alkoholdrickande?

3. Metod

I denna studie valdes en kvalitativ ansats och för att kunna besvara syftet valdes fokusgrupper som metod. Detta för att få fram attityderna i gruppen samt hur unga kvinnors tankar ser ut kring ämnet alkohol (Bryman 2011). Ett alternativ som skulle kunna användas istället för fokusgrupp är intervjuer. Intervjuer är bra då författaren kan få en inblick hur en enskild individ fungerar (ibid). Valet blev fokusgrupp dels för att få fram som nämnts innan de attityder som finns i gruppen kring alkohol men också för att deltagarna är under 18 år och därför blev det fokusgrupper.

3.1 Urval

Urvalet skedde genom ett bekvämlighetsurval, de som ville och kände att de hade tid fick delta i någon av de två fokusgrupperna. Det blev totalt 9 unga kvinnor i 15 års ålder som deltog.

3.2 Datainsamling

Denna studie genomfördes med en kvalitativ ansats och två fokusgrupper som Metod. Detta för att deltagarna skulle få en chans att uttrycka sina egna tankar och åsikter kring de valda frågeställningarna (Kvale & Brinkmann 2009). Fokusgrupper kan öppna upp till diskussioner för att få höra andras åsikter samt för att kunna få fler infallsvinklar i ett ämne än vad en intervju kan göra. I en fokusgrupp ser forskare hur varje individ reagerar på resten av gruppens förväntningar, åsikter och synpunkter, och genom detta skapar sig forskaren en bild av det samspel som äger rum i en fokusgrupp (ibid). Fokusgrupper valdes eftersom att deltagarna i denna studie inte hade åldern inne för att dricka alkohol lagligt i Sverige. Därför bedömdes fokusgrupper vara en bra metod i detta ämne i jämförelse med t.ex. intervjuer. Detta eftersom deltagarna då inte behöva svara utifrån sig själva utan diskutera i en grupp vad de tror att andra tänker. Fokusgrupperna spelades in med hjälp utav en mobiltelefon som var placerad i mitten av rummet för att alla skulle höras på inspelningen. Deltagarna godkände att diskussionerna spelades in.

Frågorna som ställdes till de unga kvinnorna som deltog i fokusgrupperna var baserade på tidigare frågor som förekommit i C.A.N. undersökningar om alkoholanvändning i 9onde klasser. Utifrån de olika frågor som finns på C.A.Ns hemsida (C.A.N 2016) formulerades frågor som fokusgruppens unga kvinnor ombads att ta ställning till. Syftet var att kartlägga de unga kvinnornas tankar om vilka attityderna kring alkoholanvändning är hos andra i samma ålder. Under genomförandet av fokusgrupperna användes det frågor som skulle öppna upp till diskussion. Dessa frågor ställdes av författaren som satt och lyssnade och observerade. För att sedan kunna transkribera resultatet användes ljudinspelare och anteckningsblock. Detta för att det skulle bli lättare för författaren att redovisa sitt resultat. Under fokusgrupperna valdes det att ha både anteckningar och ljudinspelare för att få ett trovärdigare resultat. Detta för att kunna kommentera under diskussionerna om det var någon kommentar från deltagarna som uppfattades intressant och användbart i uppsatsens resultat.

3.3 Pilotstudie

Innan utförandet av de riktiga intervjuerna sker testades frågorna i en pilotstudie (Patel & Davidson 2009). Detta för att se om frågorna besvarade syftet. Innan pilotstudien genomfördes fick de ungdomar som deltog information om studien, vad det innebar att vara med i denna samt information om att deras deltagande var frivilligt. När deltagarna tackade ja till att vara med i denna studie gav de sitt samtycke (ibid). Deltagarna i pilotstudien var inte desamma som de som deltog i de fokusgrupperna från vilket resultatet är format ifrån. Efter pilotstudien lades det till 2 frågor för att kunna få ut mer av hur de tänkte kring ämnet. Det frågor som lades till var frågor som skulle hjälpa de unga kvinnorna att svara på ett enklare och tydligare sätt. Detta för att få en djupare förståelse hur de diskuterades i de två fokusgrupperna. De som deltog i pilotstudien var en grupp på 4 stycken unga kvinnor från samma skola. Dessa blev tillfrågade i samband med att författaren var och besökte skolan första gången. Pilotstudien utfördes i samma rum där senare de riktiga fokusgrupperna skulle hålla till. Detta för att få författaren skulle få en uppfattning om det skulle funka att vara i de rummet med de fokusgrupperna som utfördes vid tillfället efter.

3.4 Genomförande

Informanterna kontaktades genom en rektor på en högstadieskola i södra Sverige genom mejl. Genom mejlkontakt gav rektorn sitt godkännande till att studien fick genomföras på skolan. Efter att rektorns godkännande skickades en inbjudan ut till eleverna i årskurs nio (se bilaga 1) som lärarna delade ut i klassen. När inbjudan hade delats ut besöktes skolan och de två nionde klasserna som fanns på skolan. Detta för att skolan och eleverna skulle få ett ansikte på den som skulle utföra fokusgrupperna. Samt om eleverna ville ställa frågor som lärarna eller rektorn inte kunde svara på. I klasserna förklarades hur studien skulle gå tillväga samt vilka kriterier som fanns för att delta.

Deltagarna delades in i två grupper. Grupperna delades upp genom att varannan deltagare gick till vardera grupp. Indelningen gjordes utav författaren som sa till deltagarna innan fokusgrupperna ägde rum i vilken grupp de skulle delta i. Detta för att försöka undvika att de hamnade med den de umgicks mest med, utan försöka blanda upp deltagarna. När grupperna blivit indelade satte sig gruppledaren för fokusgrupperna (författaren) ner med lärarna för att kunna kolla deras schema när det passade att utföra fokusgrupperna. Lärarna och gruppledaren kom överens att detta skulle ske under lektionstid. Detta för att underlätta för eleverna då alla inte

hade någon chans att komma in tidigare till skolan eller stanna kvar efter skolan. Därför att vissa deltagare hade bussar att passa. Fokusgrupperna utfördes veckan efter första besöket på skolan.

Rummet som lärarna och grupplederen kom överens om att fokusgrupperna skulle utföras i var ett avslappningsrum som fanns på skolan. Det var ett litet rum där det fanns kuddar och soffor att sitta i. Rummet låg avskilt, detta var bra då det inte hördes något utifrån.

När fokusgrupperna ägde rum var det en av deltagarna som var sjuk vilket ledde till att ena gruppen var 4 och andra var 5. Innan författaren började ställa frågor lästes missivbrevet (se bilaga 1) som de fått tidigare upp en gång till för att deltagarna skulle få klart för sig att deltagandet var frivilligt och att det gick att avbryta deltagandet när som helst och att de dessutom bara behövde svara på frågorna om de ville och kände sig bekväma med de frågor som ställdes. Båda grupperna var pratsamma och svarade på alla frågorna som ställdes. Trots att det var små grupper fick författaren be deltagarna att prata en och en för att det skulle bli svårt att höra på inspelningen efteråt.

Frågorna ställdes i ordning och när någon fråga som stod på intervjuguiden (se bilaga 2) kom upp spontant av deltagarna ställdes inte den frågan igen. Om det blev någon oklarhet i en diskussion ställde författaren motfrågor som deltagarna svarade på för att klara upp det som deltagaren menade. Författaren var passiv under diskussionerna och kom endast in och styrde om diskussionen började gå åt fel håll eller för att klara upp något som inte författaren förstod. Diskussionsgrupperna tog ca 40-45 minuter per grupp, från det att deltagarna satte sig i rummet tills alla frågor var ställda. Eftersom fokusgruppernas deltagare inte var myndiga valdes frågor som inte var personliga. Frågorna var utformade så att deltagarna fick ta ställning till hur de bedömde att någon annan än de själva uppfattade vilket svar som stämde bäst in på frågorna. Frågorna syftade till att kartlägga respondenternas tankar och uppfattningar om jämnåriga unga kvinnors attityder kring alkoholanvändning.

3.5 Dataanalys

Efter fokusgrupperna var klara satte sig författaren och lyssnade igenom inspelningarna från diskussionerna ett flertal gånger. Efter att intervjuerna transkriberats gjordes en tematisk innehållsanalys, d.v.s. en deskriptiv analys (Graneheim & Lundman, 2004). När materialet transkriberats bearbetade författaren materialet för att kunna identifiera om deltagarna hade besvarat frågorna och syftet. Detta för att se vilka faktorer som gör att unga kvinnor dricker alkohol. För att kunna se om det fanns faktorer som påverkade unga kvinnor val gällande alkohol

kodades materialet genom att ta ut ord och meningar som var upprepande i texten och jobbades fram under transkriberingen. När materialet transkriberades uppkom det genom kodningen tre stycken teman. Dessa teman blev sedan resultatet för denna studie med citat från deltagarna som stödjer resultatet (ibid)

3.6 Forskningsetiska överväganden

Vetenskapsrådet (2002) har på deras internetsida lagt ut fyra stycken huvudkrav som är följande:

- *Informationskravet
- *Samtyckeskravet
- *Konfidentialitetskravet
- *Nyttjandekravet

Dessa fyra principer användes i denna studie. I det missivbrev som eleverna fick utskickat till sig står det om deras principer fast på ett språk som var lätt att förstå för att undvika eventuella missförstånd. I samband med det första mötet med deltagarna gick författaren igenom dessa fyra principer med deltagarna och informerade om vad ett deltagande innebar och vilka rättigheter deltagarna hade (att deltagarnas medverkan är frivillig att de är anonyma, samt att det som respondenterna säger endast kommer att användas i detta examensarbete). Sant att de hade rätt att bestämma om de ville delta i denna uppsats eller inte (Vetenskapsrådet 2002). Deltagarna i fokusgruppen blev informerade att det som spelas in på bandspelaren bara kommer att finnas tillgänglig för författaren och handledaren i denna uppsats. Dock är det ingen garanti att deltagarna inte sprider det som sägs i fokusgruppen vidare. Författaren kan endast garantera deltagarnas anonymitet och total sekretess kring uttalanden som framkom under diskussionerna.

4. Resultat och analys

Under denna punkt redovisas de teman som kommit fram utifrån innehållsanalys av det transkriberade materialet. De teman som kom fram var gruppträck,

bekräftelsebehov och föräldrars påverkan. Eftersom respondenterna är anonyma anges fokusgrupp (F) med siffran 1 eller 2. En bokstav inom parentes anger vidare vilken respondent som citatet är hämtat ifrån. F1(V) anger exempelvis att ett visst citat härrör från fokusgrupp 1 och respondent V.

4.1 Gruppsyck

Gruppsyck var ett av orden som var genomgående hos alla respondenterna under diskussionerna. Deltagarna trodde att det var därför många i deras egen ålder drack alkohol. Varför gruppsyck var förekommande trodde deltagarna hade att göra med att unga kvinnor vill passa in och att få vara en del av det gänget alla vill vara med i den klassen. Att om de inte drack tror unga kvinnor att de kommer att bli utstötta från sin grupp och att ingen skulle vilja umgås med dem för att de inte var ”coola” nog för att konsumera alkohol.

”Jag tror att många faller för gruppsyck, att många tycker att det är häftigt och tror att alla gör det” F1(P)

I båda diskussionsgrupperna framkom det att deltagarna trodde att både unga killar och tjejer väljer att dricka för att ”alla” andra gör det och därför måste de också dricka. Att om det är ett gäng som går på en fest är det svårt att vara den enda som inte dricker trodde de unga tjejerna. Detta för att de trodde att det skulle bli att resten av gänget skulle tjata och nästan tvinga den som inte konsumerar alkohol till att konsumera trots att den som väljer att avstå egentligen inte vill.

”Om man är på fest liksom så tror jag att det är svårt för en ung tjej att säga nej om hon blir bjuden på alkohol” F1(U)

Båda fokusgrupperna pratade om att de trodde att det hade stor betydelse vilka de unga tjejerna umgicks med. Om det var några som i kompisgruppen som ville hävda sig eller om det var en grupp där alla fick göra som de ville och var nöjda med dem själva. Trots om man konsumerade alkohol eller inte. Att det var utifrån hur

kompisgruppen hade för inställning till alkohol som avgjorde om ifall att det skulle vara alkohol inblandat eller inte. Deltagarna trodde också att unga tjejer drack alkohol tidigare än vad unga killar i samma ålder gör. Detta för att de trodde att unga tjejer umgicks med äldre killar och att unga tjejer mognade fortare än vad killar gör i samma ålder.

” Tjejer dricker ju alkohol tidigare än killar. Det är ju för att tjejer umgås med äldre killar som är mer mogna än de killarna i samma ålder ” F2(E)

4.2 Bekräftelsebehov

Ett annat ord som framkom i båda grupperna men mer ofta i fokusgrupp 2 var bekräftelsebehov. Gruppen diskuterade att unga tjejer vill visa att de duger. Att det är coolt att vara vän med dem och att bevisa hur rolig det är att umgås med dem. Därför blev bekräftelsebehov ett tema. Detta tyckte deltagarna var ett viktigt ord då de tyckte att unga tjejer ofta vill bli sedda och därför blev bekräftelsebehov ett huvudtema i denna uppsats.

” Jag tror att det är ett litet bekräftelsebehov som unga kvinnor vill ha. Se mig. Jag duger. Jag är tuff ” F2(T)

Fokusgrupp 2 diskuterade att när unga kvinnor börjar 9:an är det dags för dem att bli vuxna, eftersom de ska börja gymnasiet året efter och det säkert ville känna sig ”redo” inför att börja ny skola och komma till en ny klass. Att de unga tjejerna troligtvis vill vara vuxen för en kväll. Att de unga kvinnorna har sett på media och i hemmet att vuxna konsumerar alkohol, kan de också göra de för nu börjar vi bli stora. Att de unga kvinnorna känner stress att växa upp fort och kunna bete sig som de tror att en vuxen människa beter sig. Detta var något deltagarna diskuterade i fokusgruppen.

” Jag tänker väl mest att man känner att man börjar bli "stor" och vill testa på att vara vuxen ” F2(Y)

”Att man börjar växa upp och alkohol anses som något häftigt och vuxet kanske kan vara en anledning till att många dricker” F2(L)

4.3 Föräldrars påverkan

Båda fokusgrupperna nämnde flera gånger att föräldrars inverkan hade stor betydelse. Deltagarna trodde att om de unga tjejers föräldrar hade tydliga regler, inte bara om alkohol utan också vad som förväntades av dem spelade stor roll. Exempelvis att om det finns en tid då ungdomen förväntas vara hemma att det är då som ungdomen är hemma. På detta sätt trodde deltagarna att föräldrars påverkan spelade in. Grupperna diskuterade att om föräldrar inte hade några gränser på sina barn då trodde grupperna att barn och ungdomar hade en tidigare debut än andra. Att om de fick dricka hemma med föräldrarna accepterades alkoholkonsumtionen på ett annat sätt än om föräldrarna sa att ungdomen inte fick konsumera alkohol. Det pratades mycket i grupperna om förtroendet som en förälder kan ha till sina barn. Att föräldrar litar på sina barn om regler är uppsatta och litar på att sina barn berättar om de händer något i deras liv.

”Jag tror att om man inte vet vad sina föräldrar har sagt om vad dem tycker och tänker om att sitt barn dricker alkohol kommer barnen att göra de. Eftersom dem inte vet bättre.” F1(M)

”Har föräldrarna ett förtroende för sina barn och att barnet känner att ens föräldrar litar på en, så tror jag att barnet inte kommer vilja förstöra det med att dricka alkohol och troligtvis göra dem besvikna” F1(A)

Föräldrars påverkan tyckte deltagarna var en av de största faktorerna om de unga tjejerna drack alkohol eller inte.

5. Diskussion

Syftet med denna uppsats var att undersöka vad som lockar unga kvinnor att konsumera alkohol samt vilka förväntningar unga kvinnor har för attityder kring alkohol. Studien bestod av två fokusgrupper med unga kvinnor från årskurs 9 i en skola från mellersta Sverige. Genom framtagna frågeställningar och en intervjuguide som författaren format med hjälp utav C.A.N (2016) om alkohol har deltagarna suttit i fokusgrupper och diskuterat detta tema fram och tillbaka. Dels för att öppna upp tankar kring hur de tror att normerna ser ut och dels för att få prata med andra i sin ålder för att höra hur de ser på alkoholkonsumtion samt att besvara syftet på denna studie. Resultatet i denna studie blev att deltagarna trodde att unga kvinnor påverkar mycket av sin omgivning för att känna att de passar in i samhället.

5.1 Resultatdiskussion

Resultatet som kom fram utifrån diskussionerna var tre teman, grupptryck, föräldrars påverkan och bekräftelsebehov. I det följande diskuteras detta resultat i förhållande till tidigare publicerad litteratur.

5.1.1. Grupptryck

Rågsjö (1989) skriver i sin studie att de ungdomar som deltog i hennes studie skulle avstått från att konsumera alkohol om de känt att de hade en bättre attityd till alkohol. Detta syns i denna uppsats resultat då grupptryck kom upp ofta under diskussionerna. Att de unga kvinnorna tror att andra dricker på grund utav att ”alla” andra gör det om dem går på fest, eller för att resten utav gruppen inte ska tycka att man inte är cool nog för att hänga med den gruppen. Grupptryck och attityd går i hand med varandra. Beroende på vilken attityd en grupp har trodde tjejerna att det kunde påverka om det skulle uppstå grupptryck eller inte i kamratgruppen. Därför är skolan en bra aktör att fokusera och lära ut riskfaktorer kring alkohol. Genom att jobba i skolor och kan lärare hjälpa ungdomarna att försöka hitta motivationen att kunna prestera bättre i skolan istället för att konsumera alkohol. Försöka få en bättre attityd genom att diskutera ämnet öppet för att se vart ungdomarna står. Att senare jobba utifrån de förutsättningarna som finns för att förbättra attityderna hos ungdomarna. Agerberg (2011) skriver om riskbruk och missbruk och hur man

hamnar där och varför. Vilka risker det kan bli om man konsumerar alkohol om man inte har en färdigväxt kropp (ibid). Skolan som en aktör kan jobba som nämnts innan genom att lära ut om de risker som finns. Genom att lära ut risker och vad som kan hända om man som ung inte vet vad resultatet av sina handlingar tror jag att skolan kan hjälpa sina elever att få en bättre relation till alkohol. Eftersom alla inte har föräldrar som är medvetna om riskerna att konsumera alkohol i tidig ålder.

5.1.2 Bekräftelsebehov

I diskussionerna var bekräftelsebehov ett ord som dök upp i de båda grupperna men mer i ena gruppen. Att de unga kvinnorna trodde det fanns ett stort behov att bli sedd av sin omgivning.

Anledningen till att unga kvinnor dricker verkar alltså bero på att de unga kvinnorna börjar känna sig vuxna och därför vill testa på att bete sig därefter. De unga kvinnorna vill med andra ord ”känna sig vuxna” och vill bli ”sedda som vuxna” och även visa att de klarar av att ”bete sig som vuxna”. För att kunna motverka detta problem, att alkoholkonsumtionen står för en önskan om att bli betraktad som vuxen, måste föräldrar och skolan samarbeta mera. Detta för att unga kvinnorna ska kunna känna att de inte behöver växa upp alltför fort. Vill man inte konsumera alkohol ska man inte behöva göra detta. Skolan är en arena som skulle kunna arbeta med och förebygga och åtgärda de problem som finns kring alkohol. Detta för att elever spenderar mer än en tredjedel av sin vakna tid i skolan (Patton et.al 2003). Att lägga allt ansvar på skolan är inte rätt men en del elever träffar sina lärare mer än vad de träffar sina föräldrar eftersom många kanske har föräldrar som jobbar skift eller inte är närvarande i ungdomarnas liv. Då är det bra om skolan kan hjälpa till på denna punkt också. Jag tror att alla aktörer och arenor måste hjälpas åt att visa våra ungdomar vad som är rätt och fel för att få stabila vuxna i framtiden.

5.1.3 Föräldrars påverkan

När fokusgrupperna genomfördes diskuterade de unga kvinnorna att de trodde att föräldrars påverkan hade en stor betydelse för hur de unga kvinnorna agerar i olika situationer. Hur mycket föräldrarna hade koll på sina ungdomar, vilka regler som fanns och föräldrars förväntningar på ungdomarna. Det som diskuterades i grupperna var att om föräldrarna hade regler och förväntningar från sina unga skulle det troligtvis dröja innan dem alkoholdebuterade.

Komros (2007) har i sin studie skrivit att föräldrar har en påverkan på sina barn, oavsett om det handlar om att föräldrar godkänner att sina ungdomar får konsumera alkohol i hemmet eller inte. Trots att det finns forskning som påvisar att om föräldrar tillåter att sina ungdomar dricker hemma dricker mer än de ungdomar som inte får dricka hemma. Är detta en möjlig ovisshet hos föräldrar. Detta tror jag skolan som är en viktig aktör har mycket att utbilda föräldrarna i. Redan i tidig ålder, hur föräldrar ska hantera en situation där deras unga kommer och frågar om dem får smaka alkohol hemma. Hur skolan kan utbilda föräldrar skulle kunna vara att erbjuda att en hälsopedagog eller någon med lik erfarenhet kommer på föräldramöten/ har workshops för att utbilda föräldrar kring olika dilemman som kan uppstå när deras barn börjar bli stora och vill testa på vuxenlivet. Hur de ska agera och bemöta om ungdomarna blir arga eller inte vill lyssna. Detta för att kunna sätta tydliga regler för sina barn.

5.3 Metoddiskussion

Att använda sig utav en kvalitativ metod har varit ett bra sätt för att besvara studien syfte. Dels för att genom fokusgrupper får du höra deltagarnas egna tankar och funderingar kring det ämne som avses att undersöka (Kvale & Brickmann 2009). Genom att sitta och diskutera öppet istället för enkäter där det lätt blir ja eller nej svar och ingen djupare förståelse kring hur en individs tankar går (ibid).

Innan fokusgrupperna började berättades en gång till det som stod i missivbrevet (se bilaga 1) samt att allt som sades under inspelningen kommer att spelas in (Carlsson 1991). För att det skulle bli lättare för författaren att kunna gå tillbaka och höra vad som sades under diskussionerna. Detta för att få ett mer detaljerat resultat än om författaren endast anteckna. När det bara antecknas kan det vara enkelt att inte hinna med att skriva det som diskuteras i gruppen. Samt författaren blir slarvig i antecknandet som blir svårtolkat efteråt när resultatet ska sammanställas. Det förklarades att det som spelades in inte kommer att höras av fler än författaren och att efter uppsatsen är klar kommer materialet att raderas (ibid).

I denna studie var det två fokusgrupper med 4 i ena gruppen och 5 i andra. Båda grupperna pratade om ungefär samma saker. De tre teman som redovisas i resultatet är genomgående i båda grupperna. För att få en bredare förståelse hur unga kvinnor tänker hade jag personligen tyckt att det skulle behövas 1-2 grupper till att få ett djupare resultat. Trots att det bara var två grupper framkom det bra diskussioner och blev tre stycken starka teman. Begränsningar i denna studie var att deltagarna var under 18, detta för att det blir svårare att få tag i skolor som ställer upp eller om man önskar att få ett godkännande från föräldrar för att kunna ställa mer personliga frågor. Valet till att det blev 15 åriga tjejer som var deltagare i denna studie var för att få en förståelse kring hur tankarna går i 15 års ålder istället för att fråga någon

som är 18 år och redan har varit i den situationen. Då det är lätt att glömma av hur det verkligen var om man är äldre.

Den styrka som denna uppsats har är att de unga kvinnorna i denna studie var pratglada och tyckte att det var spännande att diskutera ämnet. Båda grupper kändes som att alla vågade prata och att ha sina egna åsikter och ingen blev ifrågasatt på ett negativt sätt utan deltagarna i båda grupperna upplevdes fick säga sin egen åsikt utan att någon hade någon invändning på det. Att välja bekvämlighetsurval skulle kunna vara en svaghet då deltagarna denna studie kände varandra och troligtvis hade sina gäng där det hade roller och ett visst synsätt kring ämnet alkohol.

För att få ett trovärdigare resultat skulle det kunna vara deltagare som inte känner varandra för att inte ha någon som styr och påverkar både inne i diskussionen men också utanför. Nackdelar som skulle kunna uppstå om deltagarna är unga och inte känner varandra är att det kan bli jobbigt att prata inför en ny grupp är att man inte vill prata eller kanske inte säga vad dem egentligen tycker och tänker. Detta kan underlätta om deltagarna känner varandra, att dem är bekväma i varandras sällskap.

Metodvalet fokusgrupp blev ett bra resultat för denna studie då varje individ fick chansen att reagera på vad resten av gruppen hade för förväntningar och åsikter och genom detta se om det blev något samspel i gruppen. Detta tyckte jag såg tydligt i diskussionerna att alla hade en möjlighet att argumentera för det den respondenten tyckte. Om det var något som resten av gruppen inte höll med om gick detta att diskutera om för att alla skulle förstå varför respondenten tyckte på det viset. Det syntes tydligt i grupperna att om det var någon som inte höll med på det någon i gruppen sade hjälptes resten av gruppen till att förklara hur dem själva trodde att personen menade. På detta sätt kunde gruppen diskutera de olika frågorna och lösa de små stunderna det inte höll med varandra, på ett sätt där dem motiverade sina svar. Detta tror jag var en positiv stund för deltagarna. Där dem fick säga vad de själva tyckte och tänkte samt höra andras åsikter.

En faktor som kan påverka resultatet är vart, när och hur fokusgrupperna utfördes. För att minska dessa faktorer som kan påverka de unga kvinnorna negativt valdes det ut att göra fokusgrupperna under skoltiden. Detta för att undvika att deltagarna skulle känna sig stressade över att missa någon fritidsaktivitet eller liknande. Samt att förhoppningsvis känner sig deltagarna trygga i skolmiljön och att de känner att dem kan prata om det som dem vill utan att det blir några konsekvenser. Utan under skoltid är det inte lika stor riska att detta skulle kunna bli en negativ faktor som skulle kunna påverka resultatet på ett dåligt sätt.

En annan eventuell risk med metodvalet fokusgrupp kan vara att de unga kvinnorna blir påverkade av varandra om alkohol anses vara häftigt i den aktuella fokusgruppen, för då kan det ju vara svårt att sitta och prata öppet om alkohol i en liten grupp. Gruppträck av detta slag skulle kunna innebära att en enskild individ

inte vågar öppet redovisa en avvikande åsikt i ämnet för att inte dra på sig missnöje från övriga för gruppdeltagare. Denna typ av gruppdynamik är svår att helt utesluta innan fokusgrupperna är utförda. För att de blir påverkade av varandra och väljer att konsumera alkohol i tidig ålder. Att diskutera alkohol i små grupper kan vara både positivt och negativt. Då det positiva är att det lyfts fram i gruppen vilka värderingar som finns kring ämnet. Det negativa som nämnts innan är att det kan vara problematiskt att få deltagarna att diskutera på ett öppet sätt, om det är en grupp där det är tufft att konsumera alkohol.

5.3.1 Pilotstudie

I pilotstudien som gjordes innan de riktiga fokusgrupperna, framkom det mer diskussion kring förväntningar kring alkoholdebuten. Trots att denna fråga ställdes exakt likadant i fokusgrupperna som i pilotstudien framkom det inte lika mycket diskussion kring detta, som var en utav de två frågeställningar som fanns i studien. De unga kvinnorna tyckte att det berodde på gruppptryck och att i 15 års ålder började bli vuxen var det självklaraste för dem att andra unga kvinnor testade alkohol. Trots att detta tyckte jag att syftet besvarades utifrån de frågor som ställdes till grupperna. Att genomföra en pilotstudie var bra för att se om de frågor som skulle ställas besvarades bra och att deltagarna förstod vad som frågades. Men också för att få mer kunskap i hur frågorna skulle ställas på bästa sätt, om rummet passade att utföra fokusgrupperna i och att försöka minska risken för missförstånd om det skulle uppstå något i pilotstudien. Då kunde det ändras och bli bättre till de riktiga grupperna.

6. Slutsats

Sammanfattningsvis framkom tre huvudkategorier av faktorer som utgjorde viktiga påverkansfaktorer till varför vissa unga kvinnor väljer att konsumera alkohol. Dessa var: *föräldrapåverkan*, *gruppptryck* och *bekräftelsebehov*. Det framgick tydligt i resultatet från fokusgrupperna att det bakom dessa tre teman fanns faktorer som utgjorde en anledningen till varför unga kvinnor valde att konsumera eller att inte konsumera alkohol. Annan forskning visar också att detta är faktorer som kan påverka de unga i vårt samhälle. Att stöd från en vuxen är något som behövs i en ung ålder för att få vägledning i vilka val som är rätt och fel. Tidigare forskning ser att när elever börjar ny skola och träffar nya människor ökar gruppptrycket för att passa in i gruppen. Trots att skolan redan arbetar med detta och det inte ger det resultat som man hoppas, tycker jag att skolan ska fortsätta att utbilda och lära sina elever kring ämnet alkohol. Man kan alltid lära sig mer och förhoppningsvis hjälper den undervisningen om alkohol mer än vi tror. Därför borde det vara extra arbete på

aktörer som skolor och fritidsgårdar där de kan prata om alkohol och dess konsekvenser.

Referenslista

- Agerberg, M. (2011). *Kidnappad hjärna*. Lund: studentlitteratur
- Andréasson, Sven (red.) (2002). *Den svenska supen i det nya Europa: nya villkor för alkoholprevention : en kunskapsöversikt*. Stockholm: Folkhälsoinstitutet
- Arunachalam, D, & Nguyen, D. 2016, 'Family connectedness, school attachment, peer influence and health-compromising behaviours among young Vietnamese males', *Journal Of Youth Studies*, 19, 3, ss. 287-304.
- Bot, M. S., Engels, R, C. M. E., Knibbe, R. A. & Meeus, W. H. J., 2005, Friends drinking behaviour and adolescent alcohol consumption: the moderating role of friendship characteristics. *Addictive behaviors*, Vol, 30 Issue 5, 929-947.
- Bryman, Alan. 2011. *Samhällsvetenskapliga metoder. 2.*, [rev.] uppl. Malmö: Liber
- Burdzovic Andreas, J, & Jackson, K. 2015, 'Adolescent Alcohol Use Before and After the High School Transition', *Alcoholism: Clinical & Experimental Research*, 39, 6, ss. 1034-1041.
- Graneheim, U. H., & Lundman, B. (2004). Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. *Nurse Education Today*, 24(2), 105-112.
- Kelly, A, Evans-Whipp, T, Smith, R, Chan, G, Toumbourou, J, Patton, G, Hemphill, S, Hall, W, & Catalano, R. 2015, 'A longitudinal study of the association of adolescent polydrug use, alcohol use and high school non-completion', *Addiction*, 110, 4, ss. 627-635.
- Komro, A. K., Maldonado-Molina, M. M., Tobler, A. L., Bonds, J. R. & Muller, K. E. 2007, Effects of home access and availability of alcohol on young adolescents' alcohol use. *Society for the study of Addiction*, No. 102., 1597 - 1608.
- Kvale, Steinar. & Brinkmann, Svend. 2014. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Johanneshov: MTM
- McKay, M, & Cole, J. 2012, 'The relationship between alcohol use and peer pressure susceptibility, peer popularity and general conformity in Northern Irish school children', *Drugs: Education, Prevention & Policy*, 19, 3, ss. 213-222.
- Patel, R. & Davidson, B. 2009. *Forskningsmetodikens grunder: Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Tredje upplagan. Lund: Studentlitteratur
- Patton, G., Franzcp, M.D., Bond, L., Butler, H. & Glover, S. 2003. Changing Schools, Changing Health? Design and Implementation of the Gatehouse Project. *Journal of adolescent health* vol. 33, ss. 231-239

Ragan, D. T., Osgood, D. W., & Feinberg, M. E. 2014. Friends as a Bridge to Parental Influence: Implications for Adolescent Alcohol Use. *Social Forces*, 92(3), 1061-1085.

Rowland, B., Toumbourou, J., Satyen, L., Livingston, M., & Williams, J. 2014. The relationship between the density of alcohol outlets and parental supply of alcohol to adolescents. *Addictive Behaviors*, 39(12), 1898-1903.
doi:10.1016/j.addbeh.2014.07.0

Rågsjö, Karin (red.) 1989. *Faktiskt om alkohol: idéskrift om myter*. Stockholm: Sober

Strøm, H, Adolfsen, F, Handegård, B, Natvig, H, Eisemann, M, Martinussen, M, & Kuposov, R. 2015, 'Preventing alcohol use with a universal school-based intervention: results from an effectiveness study', *BMC Public Health*, 15, 1, ss. 1-11.

Wibeck, Victoria. 2010. *Fokusgrupper: om fokuserade gruppintervjuer som undersökningsmetod*. 2., uppdaterade och utök. uppl. Lund: Studentlitteratur

Wramner, B. Pellmer, K & Hellström, C. 2011. *Beroende och droger*. Lund: Studentlitteratur

Internetadresser

C.A.N. 2016. *Skolelever drogvanor 2016*.
<http://www.can.se/contentassets/54701581408a4e87a2de636f8d28791d/skolelevers-drogvanor-2016.pdf> (hämtad 2017-01-08)

Dahlgren G, Whitehead M. 1991. *Policies and Strategies to Promote Social Equity in Health*. Stockholm, Sweden: Institute for Futures Studies. (Hämtad 2017-01-05)

Folkhälsomyndigheten. U.å. *Unga dricker mindre – men får enkelt tag i alkohol*.
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/nyheter-och-press/nyhetsarkiv/2015/april/unga-dricker-mindre-men-far-enkelt-tag-i-alkohol/>
(hämtad 2016-06-11)

Folkhälsomyndigheten. 2014. *Folkhälsan i Sverige årsrapport 2014*
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/pagefiles/17825/Folkhalsan-i-Sverige-arsrapport-2014.pdf> (Hämatd 2016-12-09)

SBU. *Att förebygga missbruk av alkohol, droger och spel hos barn och unga*. Stockholm: Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU); 2015. SBU-rapport nr 243. ISBN 978-91-85413-87-4 (Hämtad 2016-10-10)

Statens folkhälsoinstitut. 2011. *Alkohol kunskapsunderlag för Folkhälsopolitisktrappor 2010*. Östersund: Statens folkhälsoinstitut
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/pagefiles/12663/R2011-16-Alkohol-Kunskapsunderlag-for-Folkhalsopolitisk-rapport-2010.pdf> (hämtad 2016-10-10)

IQ (u.å) *Fakta om alkohollagstiftningen*. <http://www.iq.se/sv/fakta-om-alkohol/lagstiftningen> (Hämtad 2016-12-19)

Vetenskapsrådet (2002) *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*, Elanders Gotab
<http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf> (Hämtad 2016-10-03)

Brev till de unga kvinnorna

Hur tänker unga kvinnor kring alkohol?

Hej!

Mitt namn är Moa Rydhage och jag läser min sista termin på Hälsovetenskapliga programmet vid högskolan i Gävle. Jag ska skriva en uppsats som handlar om olika faktorer som leder till att unga kvinnor börjar dricka alkohol. Detta för att få en insyn i hur unga kvinnor tänker kring ämnet alkohol och utifrån framtagna resultat kunna hitta åtgärder för att förbättra folkhälsoarbetet i skolan.

Har du funderat över vad det finns för normer kring alkohol bland ungdomar? Vad är det som gör att vissa väljer att dricka alkohol medan andra inte gör det? Detta är några av de frågor denna studie kommer att närmare undersöka i s.k. fokusgrupper. Deltagande i en fokusgrupp innebär att vi sitter tillsammans i en mindre grupp på 4-5 personer och diskuterar ämnet alkohol. Om du tycker detta verkar intressant så kan du kontakta mig på nedanstående mail adress för en intresseanmälan om att delta i studien.

Bland de som anmält sitt intresse för att delta i denna studie kommer jag i första hand att välja de som varit tidigast eftersom det bara finns ett begränsat antal platser. Efter att ni har blivit uttagna delas in i två grupper med ca 4-5 tjejer i varje grupp. Vi kommer att sitta i skolan i ett av klassrummen och diskussionerna tar cirka 45 minuter per grupp. Gruppdiskussionen kommer inte att beröra dina egna erfarenheter utan ska vara fokuserad mot hur du tror att andra unga kvinnor i din ålder tänker kring alkoholanvändning.

Du som väljer att delta i en fokusgrupp får när som helst välja att avbryta utan att ange något skäl. Alla resultat som framkommer från fokusgrupperna (inklusive namn på skola och stad) kommer att behandlas konfidentiellt, det kommer därför inte att gå att urskilja någon enskild deltagares svar. Om man efter diskussionerna skulle vilja läsa denna uppsats kan man kontakta mig på nedanstående e-post adress.

Med vänliga hälsningar Moa Rydhage hhp14mre@student.hig.se

Min handledare Hans Richter hans.richter@hig.se

Intervjuguide

Unga kvinnors attityder till alkohol

- Vad tror ni unga kvinnor tänker på när de hör ordet alkohol?
- Hur tror ni unga kvinnor inställning är till alkohol?
- Vad tror ni att unga tjejer har för förväntningar när dem testar alkohol för första gången?

Påverkan av vänner och andra yttre faktorer

- Vad tror ni det är var som gjorde att unga kvinnor testade att dricka alkohol?
- Tror ni att unga kvinnor har svårt att tacka nej till alkohol om deras kompisar dricker alkohol?
- Tror ni unga kvinnor dricker alkohol fast dem egentligen inte vill göra det?
- Tror ni att förädlarnas alkoholvanor påverkar unga kvinnor till att dricka eller inte att dricka alkohol?